

Megkezdődött
a Román-Szovjet
Barátság Hónapja

Október 5-én, pénteken, a délutáni órákban, a Kulturpalaota nagyterében ünnepes keretek között nyílt meg városunkban a már hagyományossá vált Román-Szovjet Barátság Hónapja. Az ünnepi gyűlésen városunk vállalatának és intézményeinek számos dolgozója jelent meg.

A gyűlés elnökségében a városi pártbizottság és a tömegszervezetek küldöttei, a tudományos és kulturális élet képviselői, valamint el-munkások foglaltak helyet.

A gyűlést Toma Elza elvtársnő, az ARUS aradvárosi tanácsának titkára nyitotta meg. A továbbiak során Ghirboan Augustin elvtárs, a Tudomány és Kultúraterjesztő Társaság aradi fiókjának elnöke szökölt a Román-Szovjet Barátsági Hónap jelentőségéről.

A megjelentek lelkes tapsal fejezték ki hazánk barátja és támogatója, a nagy Szovjetunió iránti ragaszkodásukat.

Az ünnepi gyűlés színvonalas művészi műsorral zárult, amelynek keretében a kisipari termelőszövetkezet dolgozói, valamint a tanügyi káderek szakszervezetének művészcsoportjai léptek színpadra.

Külföldi vendégek
városunkban

Pénteken délután érkezett városunkba a Magyar-Szovjet Társaság makiói járási bizottságának 41 tagu, valamint a Hajdu-Bihar megyei dolgozók és a debreceni helyőrség 4 tagu küldöttsége.

A vendégeket, városunk lakosai nevében Kelemen Dező elvtárs, a városi néplapás tanügyi osztályának főnöke meleg szavakkal üdvözölte az aradi pályaudvaron.

Tegnap reggel külföldi vendégeink koszorukat helyezték el a 13 aradi vértanú emlékművére.

Városunkban tartózkodnak a bécsi kécsabai „Vásárhelyi Pál” hid- és vízműépítési technikum, valamint a „Rózsa Ferenc” főgimnázium diákjai és tanárai. A vendégek tegnap délelőtt az 1848-1849-es forradalmi múzeumot, valamint a Tartományi Múzeum régészeti osztályát és a képtárat látogatták meg, ahol Zala Béla elvtárs, a múzeum igazgatója üdvözölte a külföldi látogatókat, majd hangsúlyozta, hogy az 1848-49-es forradalmi múzeum a magyar és román nép közös emlékeit őrzi.

Tegnap délután a kécsabai diákok és tanárok városunk magyar és román tanulóival iskoláinak küldöttségével együtt kegyelettel emlékeztek meg a 13 forradalmár tábornokról. Az emlékműnél, rövid ünnepség keretében méltatták az 1848-as szabadságharc eseményeit, majd megkoszorúzták az obelisztet.

fejlődött az utóbbi években, tul-
lépte a dilettantizmus határát és
megérdemli a képzőművészeti fűk
támogatását és irányítását.

Gyönyörű pasztell-tűképekkel je-
lentkezett Böcsa János. Baranyi Fe-
renc figyelemreméltó fejlődést
igazolja „Lustabodó kollekti-
vita” című kompozíciója. Singer
Frida „Tubarozsa” csendjete éret-
tségével és erőteljes realizmusával
fogja meg a nézőt. Szinte érezzük
a virágszokor illatát. Komoly érte-
kei a kiállításnak Bugzau Petru
tánc kompozíciója, Janió Kálmán
női portréi, Pop Nicolae, Golanci
Gheorghe, Ana Ursovic Cassiana,
Nádor Sándor és Múhlaltar Lajos
képei.

Az utóbbi időben készült alko-
tásaikkal jelentkeztek Matuša
Vencel pasztellfestő, Helmy István,
Király István, Crisan Octavian,
Spineanu Roxenia és Bara Lajos,
akinek képei igéretet jelentenek.

A kiállítás egyik külön fejezetét
alkotják a grafikusok és textiltér-
vezők mintái, rajzai, plakátjai. Má-
di Sándor grafikus ötlekben
gazdag, nagy fantáziáról és biztos
művészi kivitelezéssről tanuskodó
munkái, Sonnenwirth Zoltán nagy
mesterségbeli tudását és szatí-
ráló hajlamát tükröző apróbb raj-
zai. Tehetséget és komoly fejlődést
mutatnak Weiss Antal grafikus
plakátja és vignetta tervei s Bíró
László, Poltsán Tibor, Hrenitzky
Ibolya, Fritz Eva, valamint Zalai
Mária tervezők szép mintái, ame-
lyek már külföldi kiállításokon is
nagy sikert arattak. A megnyitást
előtti napon még egyre érkeznek
újabb kiállítású tárgyak. Tabacovic
Rodica apró iparművészeti mun-
káival, Pirkó Ferenc Felszabadu-
lási plakettel, Pop Nicolae ötös
műkával díszített sakk-dobozzal
bővít a kiállítás anyagát.

A ma megnyitott, eladással egybe-
kötött kiállítás jelentősége elsősor-
ban az, hogy lehetőséget nyújt
minden tehetséges, képzőművészeti
vagy népművészeti téren dolgozó
alkotó számára, hogy megjelenjen
a nyilvánosság előtt, s a művészi
közösségnek bekapcsolódva új erőt
és ösztönzést kapjon munkájához.

R. A.

KÖRÖS LOBOGÓ

Az R. M. P. Arad-városi és rajoni bizottsága, a városi és rajoni néptanács lapja

XII. évfolyam, 3614. szám

1956. október 7, vasárnap

4 oldal, 20 bani

A Román Népköztársaság Minisztertanácsának határozata

A főiskolások állami ösztöndíjainak
és jutalomdíjainak kiosztásáról

A Román Munkáspárt KV Politbörójának a főiskolai hallgatók kö-
zött folyó politikai nevelőmunka
megjavításáról szóló határozata alap-
ján, a Román Népköztársaság Mi-
nisztertanácsa megvizsgálta azokat
a gyakorlati intézkedéseket, amelyek
szükségessé váltak az élelmészeti
hozzájárulás növelése és az ösztön-
díjak kiosztási módjának megjavítá-
sa érdekében — és a következő ha-
tározatot hozta:

1. Állami ösztöndíjban részesülhet-
nek az arra érdemes diákok, akiknek
szüvegük a tanulás, akik fegyelmé-
zetek és rendszeresen látogatják az
előadásokat.

2. Az állami ösztöndíjak kiosztá-
sánál a következő kritériumokat kell
figyelembe venni:

Tanulmányi előmenetel és magayi-
selet.

A szülői, vagy a törvényes eltar-
tók anyagi helyzete.

3. A főiskolai hallgatók ösztöndíja
havi 315 lej, ebből:

210 lej élelmészetre (nani 7 lej),

50 lej a bennlakás rezsiköltségé-
re,

25 lej a menza rezsiköltségére,

30 lej kulturális célokra.

Az ösztöndíjat az ösztöndíjak ki-
osztásának szabályzatában megállá-
pítandó feltételek alapján pénzben,
vagy természetben adják.

4. Az állami ösztöndíjat a főisko-
lai hallgatók megkaphatják, függet-
lenül attól, hogy hol laknak szülei,
vagy törvényes eltartói, ha nem
volt pótvizsgájuk és „jó”, vagy „ki-
tűnő” osztályzatot kapnak, a leg-
több vizsgatárgyból, a kollókviumo-
kon és az osztályozott évi dolgo-
zatokra, ha szülei, vagy törvényes
eltartói fizetést, vagy nyugdíjból
származó havi tiszta jövedelme nem
haladja meg a 800 lejt, vagy ha évi
adózás alá eső jövedelmük — me-
zőgazdaságból, vagy más olyan te-
vékenységből, amelynek jövedelmét
évi átlagban számítják — nem ha-
ladja meg a 2200 lejt.

5. Az ösztöndíjak kiosztásánál,
amennyiben a szülőnek, vagy a
törvényes eltartóknak havi keresetük
van, a fentemlítt plafont az általuk
eltartott gyermekek arányában, a
második gyermektől kezdve, minden
gyermek után 50 lejjel emelik.

Ha a szülőnek, vagy a törvényes
eltartóknak évi jövedelmük van, a
fenti plafont évi 200 lejjel emelik a
második gyermek után és további
150—150 lejjel a harmadik és min-
den további gyermek után.

6. A főiskolák függetlenített
munkáshallgatói, az érvényben lévő
törvények értelmében az évek mind
a 12 hónapjában ösztöndíjban része-
sülnek, ha sikerrel elvégezték az elő-
ző évet.

7. A mindkét szülőre árva főisko-
lai hallgatók, akiknek nincsenek tör-
vényes eltartói, továbbá azok, akik
a gyermekházból erednek, állami
ösztöndíjban részesülnek, ha sikere-
sen leteszik összes vizsgáikat, kol-
lokviumaikat és elkészítik a tanter-
ven előírt vizsgatárgyakat s ha
személyi jövedelmük nem haladja
meg a 4. szakaszban előírt plafont.

8. A tuberkulotikus diákoknak jo-
guk van ösztöndíjra, függetlenül ta-
nulmányi előmeneteltől, azzal a
feltétellel, hogy jövedelmük ne ha-
ladja túl a megállapított plafont.

9. Az első évfolyam diákjainál az
ösztöndíjak kiosztásakor a felvételi
vizsgák középarányosát veszik fi-
gyelembe. A középarányos nem lehet
rosszabb 3,50-nél.

10. Azok a főiskolai hallgatók,

akik minden tantárgyból „kifűnőre”
és „jóra” vizsgáztak, az iskolai év
tartamára (ide számítódik a kurzu-
sok, a vizsgák és a gyakorlatok ide-
je), havi 50 lejes jutalomdíjat kap-
hatnak.

11. Az utolsó éves hallgatók, ha
államvizsgájuk az első szesszióban
sikerül, az államvizsga után még
egy hónapig ösztöndíjat és jutalom-
díjat kapnak.

12. Az állami ösztöndíjakat a tan-
intézetek vezetőségei félévenként
osztják ki a szabályzatokban és uta-
sításokban előírt feltételek alapján és
a diákszervezetek képviselőinek elő-
zetes meghallgatása után.

13. A nyári gyakorlat idejére a
diákok munkavédelmi felszerelést
kapnak azoktól a vállalatoktól, ame-
lyekhez beosztották őket.

A bányaintézetek diákjai az ér-
vényben lévő rendeletekben előírt
felszerelést kapják.

14. Az ösztöndíjas diákok a ren-
delkezésre álló helyek keretében ot-
thonokban lakhatnak és a diák-étke-
zőkben étkezhetnek, a 3. szakaszban
előírt otthon- és étkezési költségek
megfizetése ellenében.

Az ösztöndíjban nem részesült
diákok hasonlóképpen a rendelkezé-
sre álló helyek keretében ot-
thonokban lakhatnak és a diák-étke-
zőkben étkezhetnek. Az erre vonatkozó
feltételeket az ösztöndíjak kiosztá-
sára vonatkozó szabályzat fogja meg-
állapítani.

15. A tanulmányi idő tartamát a
vállalatok és a gazdasági szerveze-
tek havi szubvenciókat utalhatnak ki
a diákoknak, a főiskolások és a vál-
latok között létrejött megegyezés
feltételeinek megfelelően.

Ha többen pályáznak szubvencióra,
a szubvenciókat az illetékes főisko-
lák és vállalatok által rendezett ver-
seny alapján osszák ki.

Az a főiskolák, aki a fenti feltéte-
lek alapján szubvenciót kap, ugyan-
akkor nem részesülhet állami ösz-
töndíjban is.

16. Ha az iskolai év (kurzusok,
vizsgák, gyakorlat) idején megbete-
gedett diákok mint bejáró betegek,
orvosi kezelésben részesülnek, beteg-
szabadságuk idejére teljes egészében
tovább kapják az ösztöndíjat és a ju-
talom díjat és ingyenes orvosi keze-
lésben részesülnek. Kórházi beutalás
és betegszabadság idejére a diákok
teljes ösztöndíjban és jutalomdíjban
részesülnek.

17. A törvényes intézkedések alapján
a termelésből toborzott munkásdiá-
kok, a fenti esetben az állami ösztön-
díjon kívül megkapják az érvényben
lévő törvényes intézkedésekben elő-
írt járulékokat is.

18. A teljesen árva diákok, akik-
nek nincs törvényes eltartójuk, min-
den tanév kezdetén, szeptember hó-
napban a tankönyvek és tanszerek
beszerzésére 200 lejtben részesülnek.

E rendelkezés nem vonatkozik
azokra a diákokra, akik gyermekhá-
zból jöttek és akik ezekről kapnak
pénzt tankönyvekre és tanszerekre.

19. A szünidők tartamára a diákok
sem ösztöndíjban, sem jutalomdíjban
nem részesülnek. Ez alól kivételt
képeznek azok a teljesen árva diá-
kok, akiknek nincsen törvényes eltar-
tójuk, valamint azok, akik tudóbetegek
környezetben élnek, vagy maguk is
tudóbetegek.

A gyermekházból jövő ösztön-
díjas diákok a szünidő alatt is állami
ösztöndíjban részesülnek.

19. Az iskolai szünidők idején az
ösztöndíjas diákoknak II. osztályu
vasutit, vagy „Autotransport” tár-

sasgépkocsira szóló menettérít jegy
jár, tanulmányi helyükől szülei,
vagy törvényes eltartói lakhelyéig.

20. Fegyelmessértés, vagy igazolat-
lan hiányzás esetén az ösztöndíj fel-
függeszthető, vagy megvonható.

21. Az Oktatásügyi Minisztérium
az Állami Tervhivatalal és a Pénz-
ügyminisztériummal együtt minden
évből javaslatot készít az ösztöndí-
jak és jutalomdíjak számáról és az
ezekhez szükséges hitelekéről.

22. Az 1957. évi ösztöndíjak, diák-
otthonok és diák étkezdék számára
megállapított hitelkeret magasabb
lesz, mint az 1956. évi ösztöndíjak
költségvetési hitelkerete.

23. Az Oktatásügyi Minisztérium a
jelen határozat közzétételétől számlá-
zott 30 napon belül köteles elkészí-
teni az állami ösztöndíjak szabály-
zatát, amelyet a Pénzügyminiszte-
riumnak láttatnia kell.

24. Az Oktatásügyi Minisztérium
köteles azonnal rendbe tenni a diák-
otthonokat és támogatni az étkezdék
téli ellátását.

25. A jelen határozat rendelkezé-
sei 1956. szeptember 1-től lépnek ha-
tályba.

26. A jelen határozat intézkedése-
inek az 1956. szeptember 1—december
31 közötti időszakra való alkalmazá-
sa érdekében az Oktatásügyi Minisz-
térium — a jelen határozat megje-
lenésétől számított 15 nap alatt — a
Pénzügyminisztérium elé terjeszti a
minisztériumok szerint s a költség-
vetési osztályozás általános és kö-
zös kerete szerint szükséges össze-
gekre vonatkozó számvetést.

Felhalalmazzuk a Pénzügyminis-
tériumot arra, hogy a minisztériumok
1956. évi költségvetését a Miniszter-
tanács rendelkezésére álló tartalék-
alapról a szükséges összegeket ki-
egészítse.

27. Az 1868—54. számú Minisz-
tertanács Határozat diákösztöndí-
jakra vonatkozó intézkedései hatá-
lyukat veszítik.

CHIVU STOICA,
a Minisztertanács elnöke

Munkavállalás november 7 tiszteletére

Az ICRTI kereskedelmi vállalatok dolgozói a legutóbb megtartott
munkagyűlésükön elemezték az elmúlt hónapokban kifejtett tevékenysé-
güket. Megállapították, hogy a beosztottak vállalása nem volt tulzolt,
mert kötelezettség vállalásuknak öntudatosan tettek eleget. A gyűlésen
több bírálat is elhangzott, majd olyan javaslatokat dolgoztak ki, ame-
lyek alkalmasak a hibák kiküszöbölésére.

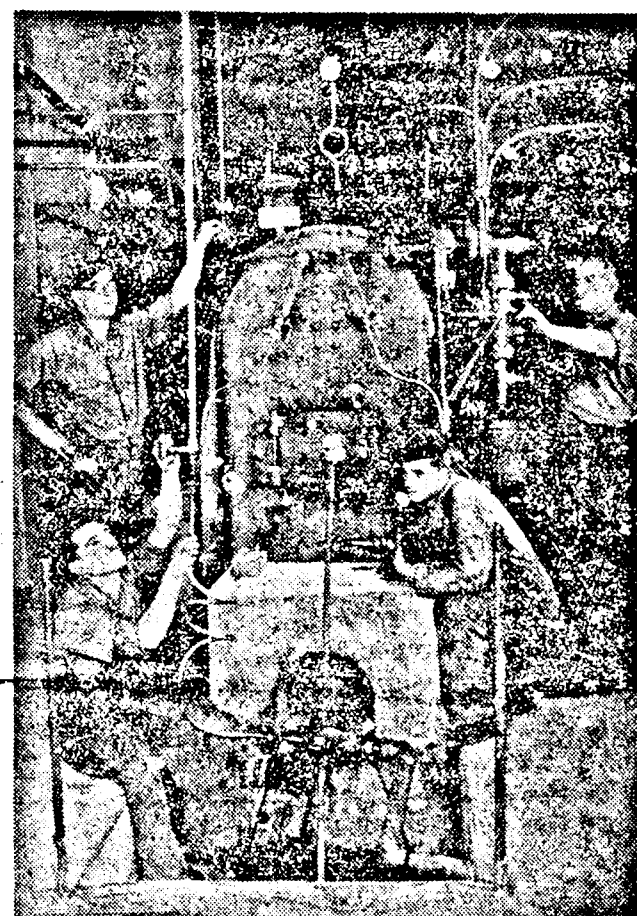
Nicoara Lazar igazgató vázolta a negyedik negyedév tervét, amely-
nek teljesítése nagy feladatokat ró valamennyiükre. Az őszi és a téli hóna-
pok ugyanis a kereskedelemben jelentős munkakifejtést igényelnek.

A jelenlevők október 30-ra a szakszervezeti vezetőségválasztás és
november 7 tiszteletére munka-felajánlásokat tettek. A textiltisztító 10, a
kötöttáru osztály 5, a cipőosztály 16, a rövidáru osztály dolgozói 3 szá-
zalékos tervteljesítést vállaltak. Steiner A., a rövidáru osztály dolgo-
zója vállalta, hogy segít Baranyi Hortenzia elvtársnőnek és nem három,
hanem öt százalékos teljesítést kért, hogy irjanak be a jegyzőkönyvbe.
Juhász I. a cipőosztályról 15 százalékos teljesítést vállalt és versenyre
hívta Baranyi Hortenziát.

A kereskedelmi vállalatok dolgozói máris lendületesen végzik válla-
lás szerinti munkájukat.

id. Messer Sándor,
levelező

ÉSSZERŰ ÁTALAKÍTÁS

A Chimica kis-
ipari termelőszö-
vetkezetben gőz-
kazánt szerelt fel
egy szorgalmas
munkáscsoport. Az
érdekesség az,
hogy a gőzkazánt
cséplőgép gőzka-
zánjából alakították
át. A munka
jól sikerült. A
gőzkazán rendelte-
zésének megfele-
lően működik.

Előttekben Ma-
jor József és Nis-
tor Gheorghe új-
munkásokat lát-
juk munka köz-
ben.

Vasárnap délelőtt nyílik meg

az aradi képzőművészek,
nép- és iparművészek kiállítása

vessétek ahhoz, hogy megfelelő
irányítást kapjanak tárgyválasztá-
suk, a disztó motívumok, a mű-
tárgy anyaga és célja közötti össz-
hang megteremtése tekintetében.
Az Arizantat támogatja a művé-
szeptek abban is, hogy beszerezhes-
sék a munkájukhoz szükséges és
egyenlőleg nehezen, vagy egyáltalán
nem szerethető nyers-
anyagokat, festékeket, munkaszor-
számkokat, stb.

A képzőművészeti egyesület aradi
fiókjának lelkes vezetősége
ilyen Arizantat létesítésén és elő-
készítésén dolgozik és bizonyos,
hogy a maga elé tűzött célt az
összes felmerült akadályok ellené-
re is meg fogja valósítani.

A Köztársaság utja 91. szám
alatti helyiségben folynak a kiál-
lítás előkészítő munkálatai. Sici-
lovan Ioan elvtárs, a városi népta-
nács művelődési osztályának fele-
lőse Pop Nicolae festőművész se-
gítségével irányítja a beérkezett
művek elhelyezését. A kiállítási
helyiség azonban már eddig is
szűknek bizonyult a behozott tár-
gyak elrendezésére. Pedig még
egyre érkeznek újabb és újabb
műtárgyak. Sonnenwirth Zoltán
elvtárs, a válogatóbizottság tag-
ja, jegyzéket készít a beérkező tár-
gyakról. Az asztalokon mindenütt
képek, szobrok, fajaragások hal-
mozódnak. Itt látjuk Pataki Zoltán
kerámikus „Fadöntő”, „Olvasó
munkás” és „Bányász” című
kis plasztikáit, valamint ötletes ke-
rámiadísztergőit, Fekete Árpád
pankoti kerámikus művészi kerá-
máit, Cristian Margaretnak, a
Precizia szövetség dolgozójának
bőről készült, színes miniatűrjeit,
Tóth Antal intarziás vázait és ka-
zettáit.

Elismeréssel szemléltem Petrányi
Istvánnak, a December 30 gyár-
vénkönek művészi értéket képviselő
fajaragásait. A palmafaj tövé-
ben dzsungel bozótjában guggoló

maimot ábrázoló, fából faragott
aszali lámpát, a buxából készült
dohányszelencét, amelynek fedelén
nádás, mocsárvidék felett repülő
vadlábait ábrázoló dombormű lát-
ható. Gyönyörűek a barokk-stílusú
tükör-foglatat fajaragásai is. Mellet-
te Bozea Rodica, a temesvári népi
művészeti iskola végzett növendéké-
nek izlées, készítettű kerámia-
vázái, tárgyairól sorakoznak. Vörös
Dező, a bábszínház babafaragója
„Futballszurkoló” című szobrával
és nagyon szép fajaragásu album-
mal vesz részt a kiállításon. Ha-
ram Anton anatómiai-szobrász
egyetemi szemléltető anyaggal ki-
tűnő sziv- és csont modellekkel je-
lentkezett. Braun László, a Helyi-
ipari Vállalat dolgozója kerámia-
lepkével, Tóth Ilona iparművész
fajpáernyőkkel, Avram Ioan volt
gyári munkás, Dr. Cantacuzinoról
és Pauloról készült mellbszobrok-
kal vesz részt a kiállításon. Csáki
Gyulán gyermekszobrára mellett
Ciorogariuné gobelin önarcképe
kelt érdeklődést. Nagy fantáziáról
és szorgalomról tanuskodnak Bu-
curescu Gheorghe népi fajaragásu
keprámai és Stanitz János festett
ja-szelencéi. Erdekesekek Bichel Bé-
la tüftéséi. Schwartz József se-
lyemfestő kendője és kínai vásárt
ábrázoló falvédője, Budui Ioan
tollrajza és Braun Miklósnak, a
December 30 gyár dolgozójának
Liszt-plakettje.

A képek, festmények, szobrok
művészi színvonal és érték tekinté-
tében természetesen különbözőek.
Vannak fiatal tehetségek, akik el-
ső naív, kezdetleges, de sokatígérő
alkotással jelentkeznek. Így Klug
Ferenc tízenyolcvéves esztélygályos
márész színezéslésű és technikájú
tájképpel, Hochfellner József pincer
népi tárgyú első kompozíciójával
tűnt fel. Akad olyan kiállító festő-
művész is, aki hosszú megszakítás
után vette ismét kezébe az ecsetet,
s olyan is aki megállott a művészi
fejlődés útján. Többségük sokat

Elutazott Koreából

a Román Népköztársaság küldöttsége

PHENJAN. (Agerpres.)

A román küldöttség, élén Gheorghe Gheorghiu-Dej elvtárral az
RMP KV első titkárával, háromnapos látogatás után október 5-én re-
pülőgéppel elutazott Koreából.

A távozó küldöttséget a repülőtéren Kim Ir Szen miniszterelnök,
számos hivatalos személyiség és népes tömeg búcsúztatta.

A repülőtéren zenekarral és zászlóval felsorakozott a díszőrség.
Gheorghe Gheorghiu-Dej és Kim Ir Szen elvtársak eléptek a díszőrség
előtt.

Gh. Gheorghiu-Dej elvtárs meleg köszönetet mondott a szívélyes fo-
gadtatásért és sikereket kívánt a koreai népek az ország béltés egyesi-
téséért kifejtett erőfeszítésében és a szocializmus építésében. Kiemelte,
hogy ez a látogatás hozzájárul a két ország népei közti barátság és
egység megszilárdításához.

A Román Népköztársaság küldöttsége október 5-én délelőtt Pe-
kingbe érkezett.

Az RNK küldöttsége, élén Gheorghe Gheorghiu-Dej elvtárral, Ko-
reából való elutazása előtt ellátogatott az ország több városába. Ha-
zánk képviselői felkeresték a Keson-i textil-kombinát dolgozóit, a bányá-
felszerelést gyártó üzem munkásait, népgyűlésen vettek részt Szupunban,
látogatást tettek az Amnok-folyón épült vízierőműnél. Küldöttségünk
román-koreai barátság jegyében mindenütt a legnagyobb szeretettel
fogadták.

ADDIG VOLT Petrovácz István

NEKEM JO SO-
ROM az iskolában,
amíg Görgényi
tanító ur táglotta
makacs koponyán-
kat a világ csodálatos dolgainak
a belagadására. Nem volt már fiatal
ember a tanító ur, tul lehetett az öt-
venen, szemüveg nélkül sehogy,
szemüveggel is csak a harmadik
padig látott. En az utolsó padban ül-
tem és — szegény, nem szegény —
nem egyszer visszaéltem jótalan
előnyömmel. A számtanpéldákat az
órakon csináltam meg, amíg a tanító
ur az elsővel bajlódott. Az első
osztályt még az év elején hozták-
csapták, a tanítójukat elvitték kato-
nának. Igaz ugyan, hogy amíg az el-
sősök kórusban olvastak, nekünk a
szépirási gyakorlatokat kellett volna
másolnunk, de hát ki tud angyali
nyugalommal szép, gömbölyű betű-
ket rajzolgatni, ha nincs kész a lec-
kéje? S az enyém ritkán volt kész.

Nem sok időm maradt nekem
otthon a könyvekkel való
barátkozásra, de mert az első
között akartam maradni az osztály-
ban, kénytelen voltam az iskolában
pótolni azt, amit otthon elmulasztot-
tam. Nem feleltem azért rosszul so-
ha, kedvelt is a tanító ur, ha fogal-
mazást írtunk, leginkább az enyémet
olvasta fel.

Az egyik tavaszi reggelen késelt
a tanító ur. Vártuk, hiába. Nem jött,
— többé soha nem jött vissza a be-
városi népisiskolába. Behívták katoná-
nak.

Nem tarthat már soká a háboru,
ha az ilyen tolygók öregeden van a
sor, — hagyta abba egy gondolatra
nagyapám a kalapálást, amikor ot-
thon elmondta neki a szomorú hírt.
De engem ez sem vigasztalt meg.
Addig is, amíg vége lesz a háboru-
nak, új tanító jön. S én mindig fél-
tem az új tanítóktól.

A két osztályt Farkas tiszteendő
ur vette át. Szikár, csontosarcu, szu-
rösszemű ember volt. Soha sem ült
az asztalnál, suhógó nádpálccával se-
tált az osztályban s akl rosszul
mondta a leckét, annak harmat ütött
a körmére.

Az enyémre egyet sem ütött. De
nem is dicséret meg soha. S a fogal-
mazásomra is hármast adott. Pedig
az volt életem legszebb fogalmazá-
sa.

HANEM ENNEK KÜLÖN TOR-
TENETE VAN...

Április vége felé jártunk már, am-
kor a tiszteendő ur megírta a fo-
galmazást. A címre még most is em-
lékszem: Egy nyári élményem. A
gyerekek csak forgatták a fejüket,
bámultak a padlóra, a mennyezetre.
Olyan mossze volt már a tavalyi
nyár, hogy csak kevesen tudták visz-
szamelekezni rá. Földalakat ha ír-
tak. En két oldalt írtam tele. Megír-
tam, milyen csodálatos kukumbálé-
versenyt rendeztünk mi a nyáron a
Kisvároson, a Biró-fiukkal.

*) Mai irodalmi oldalunkon a sze-
gedi írócsoporth két tagjának, Petro-
vácz Istvánnak és Lódi Ferencnek
írását közöljük. Petrovácz István és
Lódi Ferenc néhány hét múlva előre-
láthatólag városunkba érkeznek.

KUKUMBÁLE

(Elbeszélés)

Pár nap múlva hóna alatt a kija-
vitott füzetekkel jött be Farkas tisz-
teendő ur az osztályba. Sokat pisz-
mogott az asztalnál, inkáit, lapozott
egy nagy könyvben, azután kinyitotta
az egyik füzetet s olvasni kez-
dett.

Tátrai nyaralásról, meg szarvas-
vadászatról szólt a történet. Lesütöt-
tem a szememet szegyenombon, Far-
kas tiszteendő ur az. Aagh Ervin
dolgozatát olvasta fel. Majd kiosz-
totta a füzeteket. Az enyémet utolsó-
nak hagyta.

— A fogalmazásod jó — mondta
leereszkedő kedvességgel s egészen
hátrajött, az utolsóelőtti padig. —
Csak közönségesen írsz, ahogy az
utagyerékek beszélnek. Sok mindent
nem értem meg. Mondd csak, mi
az a kukumbálé?

Felálltam s zavartan, értelmetlenül
bámultam rá. Hogy lehet ezt nem
tudni? S egyáltalán, hogy lehet valaki
tiszteendő ur, ha még azt sem
tudja, amit minden gyerek tud a
Kisvároson?

Nálunk a város szélén, mindig
volt sár. A legnagyobb nyáron is
békák kuruttyoltak a kertek alján s
eső után sokáig állt az utcákon a
víz. Jó fekete földje van a Kisváros-
nak, úgy lehet gyurni, dagasztani,
mint a tésztát. Hát ebből a fekete
tésztából csináltunk mi olyan fél-
tégla-nagyságu kockát. Kicsit meg-
lapítottuk, azután belenyomtuk az
öklünket Ormóttan cseréptálcá felé va-
lami lett belőle, ami abban különböz-
ött a cseréptálcától, hogy az oldala
vastag volt, az alja meg olyan vé-
kony, mint a hártya. Amikor kész
lett, felemeltük a magasba s lecsap-
tuk a betonjárdára. S aklé a legna-
gyobbát szólt, az volt a győztes.

Hát ez a kukumbálé.
Csak álltam, fűlő vörösen s nem
szóltam egy szót se. A fiúk bámultak
rá, azután valaki kuncogni kezdett
s harsány nevetés tört ki az osztály-
ban. Megsémisültem ereszkedtem le
a padra. Fáj, hogy kinevettek a já-
tékomért.

S ATTOL A NAPTÓL KEZDVE
utáltam iskolába járni. Kerültem
a fiukat is. Pedig a nyári szünetben
sokan hívtak, menjek el hozzájuk
játszani. Solymosi Karsai egy vasár-
nap eljött hozzánk s valósággal ma-
gával vonzott.

Karscinak nagyon sok játéka volt.
Mackók, autók, állatok, építőköcska, —
mi minden hevert a szekrény alja-
ban! De a legjobban nekem az ólom-
katonák tetszettek. Volt közöttük egy
felkötöttkura, sebesült katonája is.

KASA JÁNOS

Az én szerelmem

Az én szerelmem nyári napsütés,
éget heva és élett sugara.
Az én szerelmem téli hóesés,
kegyetlen — szép, csillogó zuzmára.

Az én szerelmem áldott szerelmem
erőt ad, alkot, élelmet terem.
Az én szerelmem több, mint szerelem —
jogodá belé s lép járban velem!

Kisiratos népdalkincsről

Midőn az aradrajoni Kisiratos köz-
ség népdalkincséről írunk, nem elsi-
getelt néprajzi jelenségről számolunk
be, hanem olyan helység népdal-
gyűjtéséről, amely a közrejátszó kö-
rülmeny folytán teljesen feltárlott.
E szikreszbott cikkben néhány
népdaltörzsek találhatók, amely mi-
nendesetre csak mintául szolgál a
Kisiratoson közzsálon forgó dalok
hatalmas tömegéből. Nem állíthatjuk
azt sem, hogy a dalok mindegyikét
csupán Kisiratoson dalolják, de any-
nyi bizonyos, hogy az a változat,
amelyben lejegyeztük azokat, való-
ban eredeti.

A népdal ugyanis a változatok
sokféleségében éli ki magát. Arany
János mondja: „A népdal sorsa
olyan, mint a patak sodrába került
kavics, a kezdetben formátlan, éles,
csucos kavicsot a víz sodra henger-
geti, ami által élel lekopnak, lassan
gömbölyödnék, végre sima, kerek for-
mát kap. Eppogy a népdalt egyre
szébbé, formásabbá alakítja a nép-
ajk”.

Arany Jánosnak ez a felfogása
igen romantikus, de a képezel
szemével nézte a népdal kialakulá-
sát. Ma már tudjuk, hogy ez a folya-
mat másként zajlik le. Látnuk, hogy
az egyes népdaloknál külön-külön
egynyi aorsuk van. Ettől a sorstól
függ azután a népdal fennmaradása,
vagy elmulása, eltűnése. Vannak
ugyanis népi nótázók, akiknek aj-
kán kedvező körülmény közé kerül a
dal, megszépül, kerekül, csatlakozik
kap, míg a legtöbb nótája (így ne-
vezik a nótázót) ajkán a dal or-
monik, elparlagiasodik, végül is
mint említettük, vagy összegyűjtésre
meg nem felelő kivétel az emléke-
zetből s így a dal meghal. Késéskül-
vül helytálló az a nézet is, amely
szerint egy népdal élettartama a föl-
bemaszó, leiszetős dallamtól is függ,

amely a gyengébb szöveget is to-
vább életben tudja tartani, míg az
ügyetlen dallam a legtalpraesettebb
versnek is elpusztítójává válik.

A dalok a népiéletben helyi formát
öltenek és visszatérő módosulások
vételköl rajtuk észre. Kialakulnak a
tipusok, amelyek állandóan ismétlőd-
nek s így az első helyi formát öl-
tött népdal mintául szolgál egy ké-
sőbb keletkezőnek.

A Kisiratoson összegyűjtött nép-
dalok nem véletlenül, hanem ter-
szerű gyűjtőmunka eredményeként
kerültek elő. E gyűjtőmunka alkalm-
ból Kisiratos egész szellemi nép-
rajza feltárult és köztük a népdalok
csupán érdekes színtörzst alkotnak.

Gyűjtésünk folyamán, mint ahogy
az a népköltési gyűjtemek alkalmá-
ból szokás, a dalszövegeket csoport-
okra osztottuk. Így kerültek külön
csoportba a szerelmi dalok, a katoná-
nóták és a belyárvilág énekei.

A szerelmi dalok, mint minden
magyar községben, Kisiratoson is a
legszádagabb termésűek. Eleven for-
rás ez, amely főként a magyar falu
népének lelkeiből buzog fel. Nem
igen mondatjuk el ugyanezt a nyu-
gati népek legtöbbjéről. Ott a váro-
sokba való tömörülés és az ipari
munkával együttjáró életmód a né-
pet a műirodalomhoz viszi közelebb.

Ezzel szemben a magyar falvakba a
műdalok nehezebben jutottak el és a
tapasztalat szerint nem vertek mé-
lyebb gyökereit. Ha ideg-örág fel is
kapják azokat, divatjuk hamar elmu-
lik és maguktól unottá válnak, el-
pusztulnak.

Népi szerelmi líránk azért olyan
gazdag, mert az érzelmi skála árnya-
latbősége nagyon duz. Különösen a
lányok érdeme ez, mivel érzelmi vi-
lágyuk frissebb, élénkebb, mint a legé-
nyeké. Inkább szeretnek dalolni és
nótáik érdekesebbek is, bennük valódi
érzelmet és a költőesség tisztább

Annyira megszerettem a kis hu-
szárokat, meg trombitásokat, hogy
alig tudtam megválni tőlük. Szíve-
nem maradtam volna még szűrkület
után is Karsciéknál, ha édesanyám
délben rám nem parancsol, hogy ső-
tetedésre otthon legyek.

S azután jó darabig nem vettem
sarat a kezembe, nem játszottam a
többiekkel. Állandóan csak az ólom-
katonákra gondoltam. Hej, ha nekem
olyan játékaim lennének!

Pedig az a nyár különösen ked-
vezett a kukumbálénak. Mindig esett
az eső. Azon az emlékezetes délutá-
non is nagy zivatar volt. Alig, hogy
elvonult a zápor, kimentünk az ut-
cára. A Biró-fiúk, meg az öcsém
kukumbáléztak, én ábrándozva ku-
porogtam a kerítés mellett. Gondola-
laim nagyon messzire kalandoztak,
majdnem hogy elfelejtettem az eső
elől ölbazárt jóságokat kiengedni.

Hátra mentem az öhoz s kien-
gedtem a csirkéket. Amikor megíró-
dultam, egy embert láttam meg a
kiskonyha ajtajában. Az egyik keze
plaszok kendőbe volt csavarva, mint
Karsci sebesült katonája.

MEGLIETEM. Szívem a torkom-
ban dobogott, a térdem megrogy-
gyant. De remélem csak egy pillá-
natig tartott. Megismertem az em-
bert. Stír bácsi volt, régi kertszom-
szédünk. Valamikor jőban voltunk
velük, a Stír-fiukkal együtt játszo-
tunk, de egyszer Stír bácsi, meg apám
összeveszték valamin. Stír bácsi kü-
lönben mindenkiel összeveszett, iz-
gága, verekedő természetű volt. En
félttem tőle. De hamarosan elköltöz-
tek mellőlünk, tanyások lettek kli-
a határban... De hogy került Stír bá-
csi ide, hiszen én úgy tudtam, ő is
katoná...

S ekkor nagyot fordult velem a vi-
lág. Eszembejött, hogy az este
nagyapám valami katonaszőkevény-
ről beszélt, akiről az egész környék
felkutatották... Stír bácsi szőkötti
meg! De miért?... Biztosan megint
összevesztett valakivel, megvert, vagy
meg is ölt valakit... S mit akar most
velem?

Stír bácsi észrevehette ijedsége-
met, mert közelebb jött a kiskonyha
mögött s csendesen, de idegesen
mondta:

— Ha keresnének engem, nem tu-
dod, hol vagyok. Nem is látál. Er-
ted? Meg ne mondd, mert akkor... le-
vágják a kezem. De levágják a nagy-
apádét is, ha elárulod, hogy itt va-
gyok... Most menj ki az utcára és
jászs a többiekkel!

Stír bácsi észrevehette ijedsége-
met, mert közelebb jött a kiskonyha
mögött s csendesen, de idegesen
mondta:

Az én szerelmem áldott szerelmem
erőt ad, alkot, élelmet terem.
Az én szerelmem több, mint szerelem —
jogodá belé s lép járban velem!

Az én szerelmem áldott szerelmem
erőt ad, alkot, élelmet terem.
Az én szerelmem több, mint szerelem —
jogodá belé s lép járban velem!

megnyilvánulását találjuk. A legé-
nyek dalai köteledők, hetykéek. Ha a
legény busul, ugyszólván haragszik,
nem is bántódik. Azt azonban el
kell ismerni, hogy a legénydalok több
történet és eseményt tartalmaznak.

Előbb talán nézzünk meg egy
leánydalt:

Edősanyám nem bírok elaludni.
Legényt hallok a kapuban beszélni.
Edősanyám erresszen ki hozzája,
Fáj a szívem, majd möghatol utána.

Ne menj, lányom, rá érsz te még ki-
[menni].

Ráérsz te még a legénnyel beszélni.
Tudom anyám, tudom, hogy még rá-
[érni].

Azt is tudom, hogy nem sokáig élek.
A legénydal sokkal komorabb.
Vannak olyanok, amelyek szerelmi
mámoret, bánatot, csalódást, elkesere-
dedt tükröznek. Az itt közreadott dal-
ban a legény bánatát azért közel
gyászos levlélben, hogy azzal szere-
lőit megindítsa és kérésre meghall-
gatására készítse.

Asztalomon lent, penna, papíros,
A babáimnak gyűszűvelet írok most,
Írok neki oly szomorú, gyászos leve-
[let].

Ha a szíve kübül van is, mögreped.
Van azonban szerelmi dal, amely
tréfiásan fogja fel a történeteket és
őt-hat szakaszon keresztül elkedé-
lyeskedi a szerelem komoly, nem min-
denkor boldogvégű problémáját. Így:
Enbellelem nem jó csillag lótt volna,
Mer az égön ritkán ragyogtam volna.
Kiragyogtam, ki járdák az éceka,
Ki beszél a babámmal az ablakba.

Az összegyűjtött katonadalok leg-
nagyobb része az első világháború
erőlt termék. Ha végignéznük eze-
ken a nótákon, végigkísérhetjük vele
a bevonuló katonák egész viszontag-
ságos életét és az abból fakadó ér-
zelmeiket. Majdnem mindegyik hon-

vágyról, édesanyja, otthona, babája
utánl vágyakozásról szól.

A katonadalok közé sok műdal ke-
veredett. Ezekre tanították ugyanis a
kaszárnnyakban a bevonult legénye-
ket. Ezek a dalok azonban nem fa-
kadnak a nép lelkéből, szívéből, tel-
jesen más a gondolatmenetük és csi-
náltságuk szembeütően leri róluk.

Ezzel szemben a valódi népi katoná-
dalokban élénken tükröződnék azok
az érzelmek, amelyek a legény lel-
kéből sarjadtak ki. Meglátszik raj-
tuk az az átalakulás, amelyen az
ujjongó álmegy azáltal, hogy a falusi
környezetből egy teljesen új világba
kerül. Otthon munkáján kívül nem
volt egyéb kötelezettsége. Menedéke
a családi tűzhely, az édesanyja otla-
ma volt. Most figyelemzett környe-
zetbe kerül, melyben — a felszaba-
dulás előtt — folytonos megálázás
éri, feletlessé nyers modorához kell
szoknia. Ezt még csak eltűrné, de az
otthon hiánya már fájdalmat okoz
neki. A honvágy a legszörnyűbb kin,
amely egyuttal a legmeghatóbb dal-
szövegek szerzője.

Sorozatunk nincs egyéb gondja a
legénynek, mint az, hogy beválik-e,
vagy sem. Amint azután besorozták
katonának, bevonulásig duhajkodik,
vigad és igyekszik magát elkábítani,
hogy ne is gondoljon a rá váró vi-
szontagságra. Ilyen a regrutánótá:
Battányai megyeháza, de sarga,
Odabizsnek engöm üzöldásra.
Amig engöm főorvos ur vizitált,
Veregőtte a vállamat, ugy sédít.

No, te flu, jó löszöl katonának,
Mégpediglen első magyar huszárnak,
Ferenc Jóska ráddája a munderjád,
A huszár móg siratja a rózsájd.

Ez a katonadal jellemző Kisiratos
környékére. Az iratosi legényeket
ugyanis a battányai megyeházán so-
rozták. A dalt Bűrös Pali bácsi 82
éves iratosi ember közölte, aki fej-
csóválva emlékszik még ma is vissza
a battányai sorozásokra. Később az
aradi váiban tartották a sorozási or-

szárol, édesanyja, otthona, babája
utánl vágyakozásról szól.

A katonadalok közé sok műdal ke-
veredett. Ezekre tanították ugyanis a
kaszárnnyakban a bevonult legénye-
ket. Ezek a dalok azonban nem fa-
kadnak a nép lelkéből, szívéből, tel-
jesen más a gondolatmenetük és csi-
náltságuk szembeütően leri róluk.

Ezzel szemben a valódi népi katoná-
dalokban élénken tükröződnék azok
az érzelmek, amelyek a legény lel-
kéből sarjadtak ki. Meglátszik raj-
tuk az az átalakulás, amelyen az
ujjongó álmegy azáltal, hogy a falusi
környezetből egy teljesen új világba
kerül. Otthon munkáján kívül nem
volt egyéb kötelezettsége. Menedéke
a családi tűzhely, az édesanyja otla-
ma volt. Most figyelemzett környe-
zetbe kerül, melyben — a felszaba-
dulás előtt — folytonos megálázás
éri, feletlessé nyers modorához kell
szoknia. Ezt még csak eltűrné, de az
otthon hiánya már fájdalmat okoz
neki. A honvágy a legszörnyűbb kin,
amely egyuttal a legmeghatóbb dal-
szövegek szerzője.

Sorozatunk nincs egyéb gondja a
legénynek, mint az, hogy beválik-e,
vagy sem. Amint azután besorozták
katonának, bevonulásig duhajkodik,
vigad és igyekszik magát elkábítani,
hogy ne is gondoljon a rá váró vi-
szontagságra. Ilyen a regrutánótá:
Battányai megyeháza, de sarga,
Odabizsnek engöm üzöldásra.
Amig engöm főorvos ur vizitált,
Veregőtte a vállamat, ugy sédít.

No, te flu, jó löszöl katonának,
Mégpediglen első magyar huszárnak,
Ferenc Jóska ráddája a munderjád,
A huszár móg siratja a rózsájd.

KITAMOLYOG-

TAM, de nagyon
fehér lehettem,
mert a Biró-fiúk
mindjárt csufolni
kezdtek, hogy ta-

lán a kottó csipett meg. Leültem kö-
zibük, jó nagy darab sarat vettem
magam elé s gyurni kezdtem, de
csak úgy immel-ámmal. Közben a
sarok felé pislogtam, onnan vártam
a katonákat, — mert úgy gondol-
tam, Stír bácsi elfogására egy -gész
sereget küldenek ki.

De csak két rendőr jött egy civil-
ruhás emberrel.

— Jásztok, fiúk? — állt meg
mellőlünk a civilruhás. Mi nem
szóltunk egy szót se, csak leszeztük
a fejünket s dagasztottuk, gyurtuk a
sarat. — Azután nem láttatok erre
egy csunya, szakállas embert? —
folytatta. — Olyan lengyelzsido-
félet?

— Olyat, mint Dandó hácsi? —
kérdezte Biró Jancsi.

A magasabb, nagyon sovány rend-
őr, aki eddig szóltanul bámult a ke-
ritésünkön át az udvarunkba, most
hirtelen odafordult Jancsihoz:

— Olyat, éppen olyat. Hol láttad,
flacsikám?

— En... nem láttam.

— Kár. Pedig ha láttad volna,
most sok pénzt kapnál tőlünk. Na-
gyon sokat. Velelnél rajla cukrot,
csokoládét. Még játékok is.

Hirtelen forróság öntötte el az
agyam s magam sem tudom, hogyan,
de már meg is kérdeztem:

— Olomkatonákat is? —

— Igen. Olomkatonákat is. Sokat.
Tízet, százat is talán.

— Annyl még Karscinak sincs —
molyogtam magam elé... S hátha ez
a Stír bácsi rossz ember? Miért is
keresnek, ha nem az lenna? S száz
ólomkatoná...

Megszédültem. De csak egy pillá-
natra. Ránéztem a csendő csontos,
feszült, izdadt arcára s szemének vi-
zenyős tükrében láttam, hogy be-
akar csapni engem. A pénzt nem ad-
ná ide, Stír bácsit pedig elvinné...

Talán a kezét is levágnák... Megö-
lének... Nem lenne a Stír-gyerekeknek
apjuk.

Nagyon elszégyelltem magam. Le-
sütöttem a szemem a járdára s nagy-
meleg könnycseppek csorogtak le az
arcomon, belepolyogtak, beivódtak a
kukumbálémba.

— Jól van na, mit bögsz, nem bán-
tunk mi. Szóval nem láttatok —
egyenessédt fel a hőrihorgas rend-
őr.

S elmentek.
MI MEG OTT MARADTUNK A
JARDAN kuporogva, szóltanul, mint
ha megkücskültünk volna. En győnő-
szöltem, gyurtam a nagy darab sa-
rat. Azután csak felvettem a sze-
mem s arra a határ felé néztem. Az
esőfelhők ott már felszakadtak s hal-
vány rózsaszín-lila szivárvány ívelt
egyik felhőről át a másikra. S az ut-
ca végén megláttam Stír bácsit is.

Epp akkor lépett ki Santák háza
mögül s vetette magát bele a sötét-
ződ kukoricatáblák tengerébe.

Egyszerre szabadult fel a szívem
minden szorongástól. Felugrottam s
jó magaslól levágtam a sárkorongot
a betonjárdára.

Nem szólt még soha akkorát ku-
kumbálé a Kisvároson...

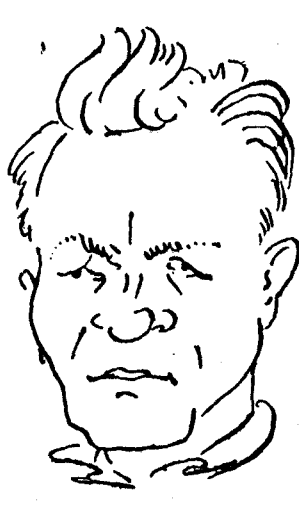
Nem szólt még soha akkorát ku-
kumbálé a Kisvároson...

Nem szólt még soha akkorát ku-
kumbálé a Kisvároson...

ARADI KÉPZŐMŰVÉSEK

Bikálvi Nicolae grafikus

Mihail Ioan festőművész

Cserneczkai Livia szobrásza

Grieb Alfréd grafikus

LÓDI FERENC

MUNKÁS

Bölcs és türelmes ő. Kék zuhonyával
nyakonsaphatná hűtlen dalnokát
ki nem a munka hőseivel szörnnyel,
mert sirhatnékok vásták el fogát.
Bölcs és türelmes, bár asalathozott
egy-két dalosban: vakon hitte el
a gördelekeny szalma-tűz lobot
s csak aztán mérte fel értelmével.

Csalatkozott a lélek mérnökében,
ahogy csak apa csalatkozni tud,
ha szajha tartja bűnös bükkében
a megcsodált, a kamassz nagyfiút,
ki belefogja lángoló hitét
moosokba, árba s ölni tudna már,
ha látja apja hü tekintetét,
mely megbocsát, de peraszt, mint a nyar.

Csalatkozott, míg dűbörgő korunkat
olajjal, szénrel vassal eteti,
ahogy vérevel — nem is rég — a mulat,
hogy szabad mdről zenghess dalt neki
s igazat, még ha [d] is éneked,
ha gyógyulást hoz sebékre még
s nem úgy segít, hogy országot temet,
ha kicsit jász, borongós az ég.

Mi volna itt, ha lőporos romokból
nem lép ki akkor negyvenöt? Telén?
Nem volna élet, melyben megjögödzöl
most is, mint sziklán termő televény,
mert nem leheted másban meg magad,
csak ami itt van, amirez köződ,
munkád, szerelmed s éző gondolat
életré, harcra már odaköfölt.

vost vizitel. Ebből az időből való az
alábbi nótá:

Egyre fene azt az orvost, aki ütéltd,
Aki bennem egy szöm hibát sem
[talál].

Beltré a nevémet a nagy könyvbe,
Az aradi vizitáló terömbbe.

A Battányán s később Aradon be-
sorozott ujoncokat Brassóba helyez-
ték a katonaldó letöltésére. Itt aztán
szivszorogva várakozott a katoná,
hogy szabadságos levéllel hazatér-
hessen szeretett falujába.

Brassó város hegy közé van szorítva,
Ott fekszik a huszadrezed lögerba.
Leng a zászló a kaszárnya tetej

A Német Demokratikus Köztársaság kikiáltásának hetedik évfordulója

Ma hét éve, 1949 október 7-én, kiáltották ki a Német Demokratikus Köztársaságot, — a német nép történelme folyamán az első demokratikus, békeszerető államot. Ez az évforduló nemcsak a német nép számára emlékeztető, de — a világon valamennyi békeszerető embernek is.

A hitleri fasizmus leverése után, a német militarizmust egy nemzedék életében kétszer lángba borított Európa népeinek, a béke összes híveinek az volt az óhaja, hogy egyszersmindkorra lehetlenné tegyék, hogy a békét veszélyeztető német agresszív körök újra feltámadhassanak. Ezért a Potsdami egyezmény határozataiban leszügezte egy demokratikus és békeszerető Németország létrehozását, melyben felszámolták a militarizmust és ennek gazdasági és társadalmi alapjait.

E támogatás nagyban hozzájárult ahhoz, hogy Kelet-Németország népe képes volt végrehajtani azokat a nagy társadalmi reformokat, melyeknek eredményeként maga a dolgozó német nép — a munkások, parasztok, haladók értelmiségiek — kezükbe vették saját sorsuk irányítását és létrehozták a Német Demokratikus Köztársaságot. Németország e részének dolgozóit szabad embereké, a gyárak, vasutak, bankok uraivá váltak. A föld azok tulajdonába ment át, akik megművelik. A Német Demokratikus Köztársaság megalakulása a német nép demokratikus erőinek korszakalkotó győzelmé.

A Németország Szocialista Egységpártjának zászlaja alatt egyesült német munkásosztály — szoros szövetségben a dolgozó parasztsággal és a haladó értelmiséggel — határozott lépésekkel indult el a szocialista építés útján. Ez a történelmi jelentőségű esemény valóra váltotta azokat a halhatatlan eszményeket, melyeket a német nép nagy fia, Marx és Engels — a tudományos szocializmus megalapítói — körvonalaztak először és amelyekért a német proletariátus olyan hősei adták életüket, mint Karl Liebknecht, Rosa Luxemburg, Ernst Thälmann.

Az elmúlt, aránylag rövid idő alatt a Német Demokratikus Köztársaságban jelentős sikereket értek el a békés építés terén. Az első öt éves terv folyamán a Német Demokratikus Köztársaság ipari termelése megkétszereződött, hatalmas új ipartelepek jöttek létre és helyreállították a háború folyamán elpusztult, vagy megrongálódott gyárakat.

A német junkerektől és birtokosoktól sanyargatott falvak lakói is új életet kezdtek: megvalósították a földosztást és számottevő sikereket értek el a mezőgazdaság szocialista átalakításában.

A nemzetgazdaság minden ágának fejlődése érezhető jótékony hatást gyakorolt a Német Demokratikus Köztársaság lakói élet színvonalának állandó, jelentős emelkedésében is.

Az elért eredmények még jobban meggyőzték a német demokratikus államot, mely a munkások és parasztok, a haladó értelmiség igazi hazája lett. Az egész német nép hazájának ma már a Német Demokratikus Köztársaságban látják az egyetemes és békeszerető Németország létrehozását, saját jobb jövőjének biztos támaszt.

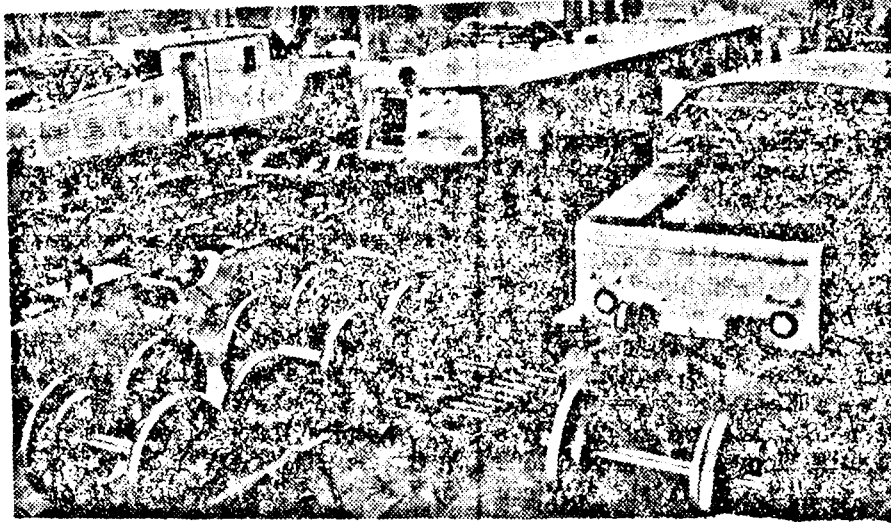
A Német Demokratikus Köztársaság megteremtése és az általa elért eredmények annál nagyobb jelentőségűek, mivel Németország másik — angol-amerikai megszállás alatt álló — részének fejlődése éppen ellentétes utat követett. A Német Szövetségi Köztársaság egyre inkább a gyászos emlékü nácizmus utjára lép. Az amerikai imperialista körök európai védbástyájává váltak bonni kormány mindent elkövetett, hogy lehetlenné tegye a német kérdés békés megoldását. Hogyan is lehetne megvalósítani a jelenlegi körülmények között. Németország békés, demokratikus egységesítése, amikor a támadó atlanti tömbben résztvevő Nyugat-Németországban bevezették az általános hadbőlelvezetést, terbe vették a Bundeswehrnek atomfegyverekkel való felszerelését, azét a Bundeswehrét, melynek vezetője volt SS-eket tettek meg?

A karlsruhei alfas provokáció, Németország Kommunista Pártjának törvénytelen betiltása még jobban elmélyítette a szakadékok a Német Demokratikus Köztársaság és az egyre inkább nyílt fasizista eszlekedések között. Német Szövetségi Köztársaság között.

Németország dolgozó népe azonban sohasem nyugodott bele ebbe, az imperialisták által rákényszerített széttagoltságba. A Német Demokratikus Köztársaság kormányának gyakran kinyilvánította az óhaját, hogy tárgyalásokat kezdjen Nyugat-Németországgal a békés egységesítés feltételeinek megteremtése érdekében. Ezek a felhívások mindezekig eredménytelenek maradtak. De Nyugat-Németország lakosai egyre határozottabban foglalkoznak állást az Adenauer-kormány néppellenes politikájával szemben és követelik a tárgyalások megkezdését a Német Demokratikus Köztársasággal.

Egyre nő azoknak száma — Nyugat-Németországban és a többi kapitalista államokban is — akik belátják, hogy a tények figyelmen kívül hagyása mit sem változtat magukon a tényeken. Ilyen tény a Német Demokratikus Köztársaság fennállása, belső ereinek és külső tekintélyének állandó meggyőződése.

A Német Demokratikus Köztársaság kikiáltásának hetedik évfordulóján hazánk dolgozó népe is, mint minden békeszerető ember szerte a világon, forró üdvözlét küldi a Német Demokratikus Köztársaság szorgalmas, nagylelkű népének és annak, jelentős sikereket kiérdemelt országának megőrzésében, legfőbb célkitűzése megvalósításában: az egységes, demokratikus, békeszerető Németország létrehozásában.

A henningsdorffi „Hans Beimler” villamosmozdonyokat gyártó üzem szerelősarkoka.

A gépgyártóipar fejlődésének távlatai

A Német Demokratikus Köztársaság második öt éves tervének feladatait állít az ország nehézipara elé. A hengertermelés 324 százalékkal, a cementgyártási teljesítmény 414 százalékkal, a brikettgyártás felszerelésének termelése 204 százalékkal fog emelkedni a terv teljesítése nyomán.

A Német Demokratikus Köztársaság gépgyártó iparának termelése számos országban, — például a Szovjetunióban, Lengyelországban, Csehszlovákiában, Bulgáriában, Magyarországon szaporodik. Tárgyalások folynak az Indiában, Szíriában, Egyiptomban és más országokban való szállítástól is.

A Német Demokratikus Köztársaság gépgyártóipara jelentős eredményeket ért el és ezeket az eredményeket a következő öt éves terv folyamán újabbak követik. Így például a magdeburgi G. Dimitrov hengertermelői üzemében lerakták olyan finom lemez-hengerű megépítését, amely néhány ezred-milliméter vastagságú alumíniumlemezeket gyárt majd.

A lipcsei nemzetközi vásáron a

„Zemag-Zeiss” vállalat olyan brikett-szállító készüléket állított ki, mely ezen a téren valóban korszakalkotó. A prés napi termelése 450 tonna brikett. A gépben felhasználható nyomás eléri a 2100 atmoszférát.

A Német Demokratikus Köztársaság gépgyártóiparának mérnökei és dolgozói mindent megtesznek azért, hogy a gépgyártó ipart a korszerű technika legmagasabb színvonalára emeljék. A területen elért

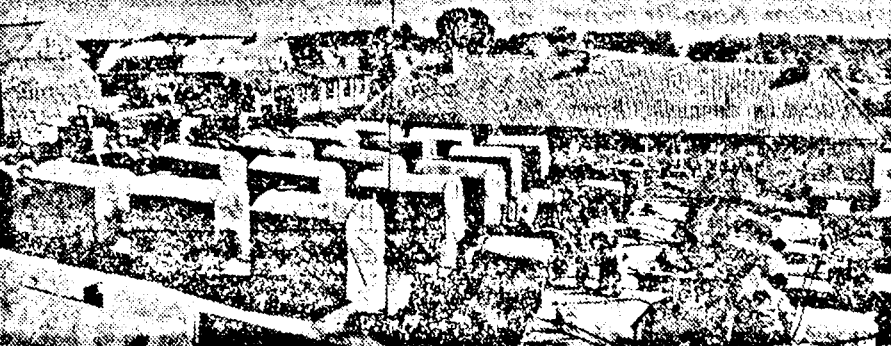
eredmények nagyrészt a munka jó megszervezésének, a vállalatok korszerűsítésének, a termelési folyamatok automatizálásának és mechanizálásának köszönhetőek.

A következő év folyamán a gépgyártó-ipari üzemek megújítják gépi felszerelésüket és így ezek a legkorszerűbb gépekkel ellátott hatalmas üzemek képesek lesznek a második öt éves tervben előírt feladatokat megvalósítani.

Eredmények a mezőgazdaság szocialista átalakításában

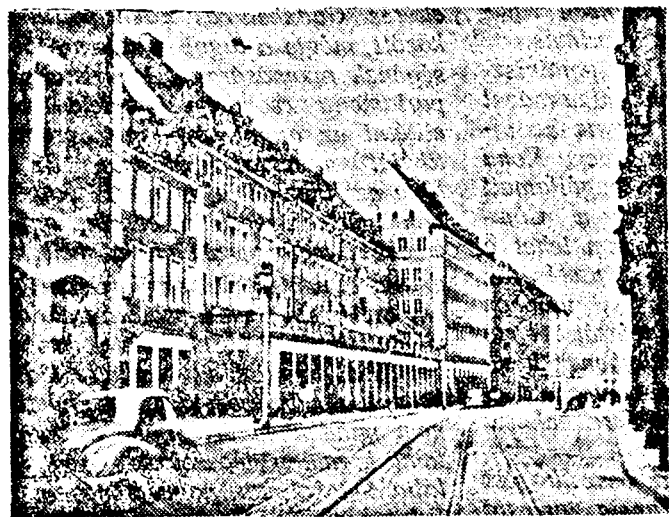
A második világháború befejezése az ország mezőgazdaságában legfontosabb szerepet a junkerek gazdasági játszmáik. 1945-ben azonban, a földreform megvalósításakor, a 7,160 nagybirtokos tulajdonában lévő 3,300,000 hektár földet 485,930 földműlő, vagy kevés földdel rendelkező parasztnak osztották ki. A volt birtokosok földjeinek egy részén állami gazdaságokat szerveztek.

A Német DK-ban a mezőgazdaság szocialista sektora mind több német parasztot egyesít. A Német Demokratikus Köztársaságban jelenleg három fajta mezőgazdasági termelőszövetkezet létezik, ezek száma meghaladja a 6,000-et. Ezenkívül 685 állami gazdaság és 605 gép- és traktorállomás működik. A mezőgazdasági termelőszövetkezetek a Német Demokratikus Köztársaság megművelhető területének mintegy 20 százaléka felett rendelkeznek.

A Thukov-i GTA brigádjai készülnék az aratásra.

érdeklődéssel várja minden mozirlátogató a hírneves holland filmrendező, Joris Ivens „Till Eulenspiege” című filmjét, melynek címszereplője Gérard Philipe, neves francia filmszínész, játéka.

Karl Marx-Statét látkép. Új lakóházak a Klosterstrassen.

Új filmek készülnek a berlini DEFA filmstúdióban

Karl Parilla, osztrák filmrendező nemrég fejezte be a „Szomjamos” című filmet, mely a spanyol polgárháború felejthetetlen eseményeit örökíti meg.

A cannesi nemzetközi filmszalonon bemutatott a Cár és a császár című színes német filmet. Nagy sikere volt a DEFA filmstúdió 10 éves fennállása alkalmából bemutatott „Thomas Müntzer” című filmnek, melyet M. Hellberg híres rendező készített.

Folynak a munkálatok a szatirikus „Kölni kapitány”, valamint a „Paloták és kunyhók” című filmek. Nemeskötőn fejezik a „Bátor szabóegény” című mesefilmet. Nagy

Pártélet

Munkában az új büro

Ide s tova két hónapja, hogy új vezetőséget választott a Dózsa György butorgyár pártalapszervezete. A tagok élénken vitáztak a jelölések alkalmával, ügyeltek arra, hogy a legjobb, a pártmunkában tapasztaltakkal rendelkező kommunistaikat válasszák be az új vezetőségbe. Most, két hónap után, bebizonyosodott, hogy az alapszervezet helyesen tájékozódott, helyesen járt el a büro megválasztása alkalmával. Mózsa Gusztáv titkár vezetésével a bürotagok fardhatatlan munkát végeznek, hogy minden vonatkozásban javítsák a párttevékenységet.

Már a választási követő első bürogyűlésen — a közgyűlés határozata és a felszólalók javaslatai alapján — az alapszervezet vezetősége megállapította, hogy első és legfontosabb feladata a tömegkapcsolat megteremtése. (Ennek egyik formája a pártönkivűli aktív tagjai létszámának növelése). A büro körültekintő szervező és meggyőző munkájával 19. ről 27-re emelte a pártönkivűli aktív tagjainak létszámát. Ezután gyűlésre hívta meg őket és jól meghatározott feladatokat jelölt meg számukra. Így a pártmunka egyrészt a pártönkivűli aktív tagjai vállalták magukra.

Még augusztus hónapban az alapszervezet nyílt pártgyűlést tartott, — a pártönkivűli aktív bevonásával — amelyen, a vezetőség vitaindító jelentés alapján, elemezték a termelési helyzetet és a minőség kérdését. A gyűlésen, határozat formájában, a napirenden szereplő két kérdéssel kapcsolatban feladatokat jelöltek meg a párttagok, a tagjelöltek és a meghívott pártönkivűliek számára. Azóta fokozódott a termelés üteme, gondosabb, figyelmesebb munkát végeznek az üzem dolgozói. Szeptemberben például — augusztushoz viszonyítva — 7,55 százalékkal emelkedett a globális termelés. Ez nagymértékben annak tulajdonítható, hogy Fekete Béla, Máté Lajos, Tuti Simlon párttagok, Curlicean Pavel, Tulcan Teodor, Hizo Károly tagjelöltek, Tiplea Vasile, Merli Géza II, a pártönkivűli aktív tagjai, példát mutatnak mind a mennyiség, mind a minőségi munkában.

Szeptember elején az alapszervezet gyűlésen elemezte a szakszervezet és az IMSZ helyi szervezeteinek tevékenységét. A gyűlésen elhatározták, hogy a büro tagjai és több kommunista gyakorlati segítségben részesítik az üzemi bizottságot a szakszervezeti választások alkalom előkészítése és sikeres lebonyolítása érdekében. Később az alapszervezet büroja ellenőrizte a szakszervezeti vezetőségek választásával kapcsolatos munkálataikat és azonnali segítséget nyújtott ott, ahol arra szükség mutatkozott. Az IMSZ szervezet munkájának is javulás következett be. Csupán az elmúlt hónapban az IMSZ szervezet hét új taggal bővítette sorait. Ezenkívül az új lakótelepeken, nagyobb odaadással vesznek részt a termelőmunkában. Az alapszervezet új büroja meg-

különböztetett figyelmet fordított a pártoktatás alapos megszervezésére. A legjobb, legfelkészültebb párttagok közül választotta ki a propagandistákat; elbeszélgetett a hallgatókkal és óhajaik tekintetbevételével három pártoktatási kört szervezett.

A megválasztás óta az alapszervezet büroja számos feladatot oldott meg. Kétségtelen, hogy az elmúlt két hónapban a gyűlések száma is megszorodott. Főleg a bürogyűlések számát növelték, mert számos kérdés sürgető megoldásra várt. A pártoktatás előkészítése megkövetelte, hogy rendkívüli alapszervezeti gyűlésen, az összes hallgatók részvételével, vitassák meg a kérdést. Mivel a munkafegyelm terén hibák mutatkoztak, egyesek igazolatlanul hiányoztak, vagy késve érkeztek a munkahelyre, — ezért a büro rendkívüli gyűlésen foglalkozott a munkafegyelm kérdésével. Az üzem vezetősége által előterjesztett kimutatás alapján határozatot hoztak a munkafegyelm megszilárdításáért.

A büro megosztotta tagjai között a munkát. A múlt hibáiból okulva, amikor a büro csak egy-két tagja végezte a feladatokat, most mind egyik felelős az alapszervezet előtt álló valamely fontos probléma megoldásáért. Bartalos Károly elvtárs a propaganda és agitációs munkáért felel. Bartalos elvtárs az elmúlt években is bürotag volt, tapasztalatokkal rendelkezik és hozzáértéssel szervezi, irányítja, vezeti az üzemben a

propaganda és agitációs munkát. Elengedő, ha néhány pillanatra megállunk a falusiág előtt. Ott cikket találunk a falusiágban. Az egyik cikket Bortos Ioan mérnök írta. A cikk a minőség és az ellenőrzés szoros kapcsolatait tárgyalja. A második cikk a szakszervezeti választások jelentőségéről, a harmadik és a negyedik cikk az ifjúság munkájáról, az ifjak előtt álló feladatokról szól, viszont az ötödik a pártoktatás fontosságát emeli ki.

Ime, hogyan kapcsolja össze Bartalos elvtárs — a szerkesztőbizottság helyes irányításával — a falusiág munkáját az üzemben napirenden szereplő kérdésekkel. Nemrég elemezte az alapszervezet a minőség kérdését, a szakszervezet és az ifjúság, valamint a pártoktatás előkészítésének munkáját és a falusiág cikkei máris foglalkoznak ezekkel a kérdésekkel.

Kétségtelen, hogy a Dózsa György butorgyár pártszervezetének új büroja jó eredményeket ért el megválasztása óta, — rugalmasságról, ügyességről tett tanúbizonyságot. Szükséges azonban, hogy nagyobb figyelmet fordítsanak a párt sorainak megerősítésére, új, kiváló munkásokkal, dolgozókkal erősítse az alapszervezet sorait. A büro már felismerte, hogy ezen a téren is fokozott munkát kell végeznie s ez biztosítja arra, hogy a párttagjelöltek felvétele terén is javulás áll majd be.

T. I.

Bevezetik a telefont az aradi szállodák vendégszobáiba

A dolgozók fokozódó igényeinek állandó emelkedésével arányosan korszerűsítik szálloda-iparunkat. Ez év tavaszán Arad két nagy szállodáját rendezték át, renoválták a szobákat, átfestették a falakat, korszerű bútorokat, új szőnyegeket helyeztek el a legtöbb szobában. Kiegészítették a személyzetet, s nemcsak a portásoknak, hanem a szobaasszonyoknak is kötelező legalább két nyelv tudása. A szálloda vezetősége azonban nem elégedett meg ezzel, hanem a kor igényeinek megfelelően azt a tervet tűzte mag elé, hogy mindkét aradi szállodában, a fővárosi nagyobb szállodák mintájára, telefonkészülékekkel szereljük fel a vendégszobákat is. A felmerült nehézségek és akadályok leküzdése után, néhány nap előtt, megkezdte az Oltenia szálloda vendégszobáiban a telefonkészülékek felszerelését. Már az elmúlt héten megérkeztek a szükséges anyagok, pár nap előtt lefektették a kábeleket és ma már az Oltenia több mint húsz szobájában van telefonkészülék. A szállodának 80 szobájában és a szobaasszonyok szobájában bevezetik a telefont. A szállodai vendégek nagy örömmel és elismeréssel vették tudomásul az újítást.

A szállodai vezetőség dícséretes akcióját alapos előkészületek után csak úgy tudta megvalósítani, hogy a telefonfarság megfelelő munkát végezzen, a bocsátott rendelkezéseire. A legjobb szakmunkások végzik a munkálatakat és a telefonfarság vezetője személyesen ellenőrzi és irányítja a készülékek bevezetését. A telefonfarság nagy fontosságot tulajdonít ennek az akciónak. Ezt legjobban mutatja, hogy Brinzi mérnök, a tartományi posta- és távírdó hivatal igazgatója rendszeresen látogat Temesvárról Aradra a gyors ütemben folyó munkálatok személyes vezetésére. Különös jelentősége van a telefon bevezetésének azért is, mert eddig Bukarestben kívül csak egyetlen vidéki városban, a szállóvárosi ARO szállodában voltak a vendégszobákban telefonkészülékek és a fővárosban is csak az Athene Palasban, Ambasador és November 7 szállodákban. November 7 tiszteltére örvendeztetik meg a figyelmes vezetőség a vendégeket a telefonkészülékek bevezetésével. A készülékek felszerelési munkálatait körülbelül két hét múlva fejezik be. Az Oltenia után rövidesen sor kerül az Ardeal szállodára is, amelynek 62 vendégszobájában vezeték be a telefont.

TESTNEVELÉS ÉS SPORT

Ma: két „C”-ligás mérkőzés

Ma, vasárnap két „C”-csoporthal mérkőzést játszanak Aradon és pedig a Progresul-pályán a Fl. Rosie November 7 csapata az Energia-Flacăra 14. együttesét látja vendégül, a Locomotiva-pályán pedig az Energia Constructorul a Craioval Stijnja ellen mérkőzik. Mindkét mérkőzés délután 4 órakor kerül lejáratra.

Végezték a városi sakkbajnokság

A városi sakkbajnokság küzdelme befejeződött. A versenyt Halic Ivan fölényesen nyerte, a 13 lehetséges pontból 12 és fél pontot szerzett. Szép eredményt ért el a Vointa-Artex fiatal versenyzője, János Ervin. Kádár és Dénes megérdemelten jutottak kiűnő helyezéshöz. A verseny végeredménye a következő:

Halic Ivan Energia Metalul G. Dimitrov 12 és fél pont, Dénes István Energia Constructorul 10 és fél pont, Kádár Árpád Fl. Rosie November 7 10 és fél pont, János Ervin Vointa-

zásra és az aradi csapatok várható összeállításai a következők:

Fl. Rosie November 7: Benkő — Breban, Szabó, Vass — Kerekes, Boeriu — Petz, Kovács, Putlic, Anton, Balázs.

Energia Constructorul: Faragó — Dan, Carpinet, Redis — Colarescu, Barna — Chitic, Acs, Walter, Boeriu, Seleusan.

Artex 9 pont, Grozescu Tiberiu Energia Metalul G. Dimitrov 7 és fél pont, Engel Harry Energia Metalul I. Ranghet 6 pont, Faur Teodor Locomotiva 5 és fél pont, Moisă Nicolae Progresul 5 és fél pont, Steinhilber Lajos Vointa 5 pont, Herskő Béla Fl. R. Com. Alimtar 4 és fél pont, Herskovits György Vointa-Artex 4 és fél pont, Ilea Ioan Energia Metalul I. Ranghet 4 és fél pont, dr. Nicol Atanasiu Progresul 3 és fél pont, Boeriu Traian Locomotiva 1 és fél pont.

Olimpiai hírek

Újabb jelentések szerint Argentína nem vesz részt a melbournei olimpián játékokon. Hivatalosan anyagi nehézségekkel magyarázzák a távolmaradást, de az United Press jelentése szerint a távolmaradás igazi oka: felülvizsgálták a legjobb argentin sportolók amatőrségét. A vizsgálat alapján az argentin olimpián keretben lévő sportolók mintegy kétharmada a profi nyilvánítás vár. Luxemburg színét 10 sportoló képviseli majd Melbourneban és pedig

Néhány sorban

A labdarúgó bajnokság „A”-csoporthalban hátralekös mérkőzés a Bukaresti Dinamo és a Szilvásvárosi Dinamo csapatai november 11-én találkoznak.

A Biztonsági Tanács első ülése

Pineau, Lloyd és Dulles felszólalása

NEWYORK. (Agerpres.)

Oktober 5-én délután 7 órakor az ENSZ Biztonsági Tanácsa megkezdte a vitát a Szezi-csatorna kérdésében. Az ülésen Christian Pineau, francia külügyminiszter elnökölt. (A havi váltási módszer értelmében októberben ő tölti be a Biztonsági Tanács elnöki tisztjét.)

Pineau megnyitó beszéde után Dulles rövid bevezetőt mondott. Utána Kocsa Popovics jugoszláv külügyminiszter javasolta, hogy halasszák el egy későbbi ülésre Izrael és a hét arab állam kérésének megvitatását, hogy résztvehessenek a Biztonsági Tanács tárgyalásain. A jugoszláv megbízott indítványát elfogadták.

A következő felszólaló, Selwyn Lloyd angol külügyminiszter, igyekezett igazolni az angol álláspontot a szezi kérdésben. Azt indítványozta,

hogy miután a Biztonsági Tanácsban minden ország megbízottja kifejezi álláspontját, a tárgyalásokat zárt ülésen folytassák.

Ezután Pineau francia megbízott ismertette a francia kormány álláspontját a szezi kérdésben. Utána Dulles felszólalásában ismételten kijelentette, hogy egyetért azzal az állásponttal, amelynek alapján nem ismerik el Egyiptom jogait a Szezi-csatorna államosítására. Dulles egyben bejelentette, hogy támogatja az angol-francia határozati javaslatot.

Franciaország és Anglia ugyanis közös határozati javaslatot nyújtottak be a Biztonsági Tanács irodájához. A javaslatban ismét felkérjük Egyiptomot, egyezzen bele abba, hogy a Szezi-csatorna nemzetközi ellenőrzés alá kerüljön. Mint ismeretes, az egyiptomi kormány egyszer már elutasította ezt az ajánlatot.

Az SzVSz Főtanácsának határozatai

SZOFIA. (Agerpres.) — A Bolgár Távirati Ügynökség jelenti:

A Szakszervezeti Világszövetség Főtanácsának 8. ülészaka határozatot fogadott el a IV. Szakszervezeti Világkongresszus összehívásáról:

A Főtanács jóváhagyja a Végrehajtó Bizottság jelentését a IV. Szakszervezeti Világkongresszus összehívásáról — hangzik a határozat — és megbízza az SzVSz titkárságát, hogy a Végrehajtó Bizottság következő ülészakán terjesszen elő részletes tervezetet az 1957-ben tartandó világkongresszus előkészítéséről és megszervezéséről.

A Szakszervezeti Világszövetség Főtanácsának 8. ülészaka jóváhagyta a végrehajtó bizottság jelentését is azokról az intézkedésekről, amelyek szükségesek a munkások és dolgozók időszerű gazdasági és társadalmi követeléseinek kielégítéséért és a szakszervezeti világmozgalom egységének megvalósítása szempontjából. Kedvező új erők kifejlesztéséért folyó harcban. Jóváhagyta továbbá a jelentés végkövetkeztetéseit is. Az ülészakák megerősítették, hogy a munkásszövetség céljainak eléréséért a szakszervezeti világmozgalom legfontosabb és legsürgősebb problémája jelenleg az összes dolgozók akcióegysége és az összes szakszervezetek együttműködése, függetlenül attól, hogy melyik nemzetközi szövetséghez tartoznak.

A Főtanács úgy véli, hogy még sohasem voltak kedvezőbb feltételek az összes dolgozók akcióegységéhez és ahhoz, hogy az összes szakszervezetek kivétel nélkül együttműködjenek, mind országos, mind pedig nemzetközi téren.

A Főtanács azonban szemelődött tartja az egység útjában álló akadályokat is. Különösen azt sajnálja, hogy a szabad szakszervezetek nemzetközi szövetségének vezetősége jóváhagyott egy antidemokratikus határozati javaslatot, amely arra hivatott, hogy megakadályozzon minden érintkezést a hozzá tartozó szervezetek és a szocialista országoknak az SzVSz-hez tartozó szakszervezetei között.

A Főtanács hangsúlyozza, hogy az SzVSz-nek és a szakszervezetek nemzetközi szövetségének vezetőszeret kell betöltenie a dolgozók akcióegységéért és az összes szakszervezetek magasszínvonalu, a jelenlegi helyzetnek megfelelő együttműködéséért vívott harcbat.

A Szakszervezeti Világszövetség Főtanácsának 8. ülészaka felhívással fordult a világ dolgozóit

hoz és szakszervezeteihez az atom- és termionukleáris fegyver és a leszerelés kérdésében.

A felhívás egyebek között így hangzik:

A Szakszervezeti Világszövetség Főtanácsa 1956 szeptember 27 és október 3 között Szófiában megtartott ülészakán az SzVSz 88 millió tagja nevében a világ dolgozóit és szakszervezeteit fordul egy olyan sürgős nemzetközi kérdésben, amely az egész földkerekség népeit a legnagyobb mértékben foglalkoztatja — a leszerelés, valamint az atom- és hidrogénfegyver eltiltásának kérdésében.

Az SzVSz Főtanácsa a következő baráti felhívással fordul az összes nemzetközi és országos szakszervezetekhez:

Egyesült erővel küzdünk a leszerelésért, az atom- és termionukleáris fegyverek gyártásának, felhasználásának, valamint az ezekkel való kísérleteknek az eltiltásáért, a meglévő atom- és hidrogénbombaekészletek megsemmisítéséért. Követeljük, hogy az ily módon szabadabb váló pénzalapokat fordítsák a dolgozók égető szükségleteinek fedezésére.

Egyesült akciókkal ki tudjuk vinni és ki kell vinnünk a leszerelés kérdésének minél sürgősebb megoldását s így egyengethetjük a tartós béke és a népek jólétének fokozása felé vezető utat.

Az SzVSz Főtanácsa 8. ülészakán jóváhagyta a dolgozók nemzetközi szolidaritási alapjának szabályzatát. A szabályzat kimondja, hogy a szerv célja a dolgozók és szakszervezetek támogatása az életszínvonalak emeléséért, a társadalmi haladásért, a demokratikus és szakszervezeti jogokért folytatott harcban.

A segélynyújtás megkülönböztetés nélkül történik a legmészebbmenő nemzetközi munkásségység szellemében.

Anyagi segélyben részesülhetnek:

1. A munkások és családtagjaik sztrájk vagy a követeléseikért vívott más harcok idején.
2. A munkahelyen történt katasztrófák és balesetek áldozatai.
3. Azok a dolgozók és családtagjaik, akik a munkásségleges elnyomóintézkedések áldozatai: az üldözött szakszervezeti vezetők törvényszéki védelmi ellátására.
4. A gyarmati és gyengén fejlett országok szakszervezetei.

Algériában két napja tart az eddigi hadműveletek legnagyobb csatája Dzsebál-Amur környékén

PARIZS. (Agerpres.) — A párizsi lapok jelentése szerint Dzsebál-Amur (Algéria) környékén két nap óta nagy legyveres harc folyik a francia csapatok és az algériai felkelők között. A francia parancsnokság repülőgépeket, ejtőernyős egységeket és úgynevezett „rohamcsapatokat” vetett be a felkelők ellen. A Franco-Soir híradása szerint az algériai hadműveletek megkezdése óta ez a legnagyobb méretű összecsapás.

Magyarország 100 millió rubelnyi hitelt kapott a Szovjetuniótól

MOSZKVA. (Agerpres.) — A TASZSZ jelenti:

A Magyar Népköztársaság kormánya nemrégiben gazdasági hitelt kért a Szovjetuniótól. A Szovjetunió kormánya, attól az óhajtól vezérelve, hogy elősegítse a Magyar Népköztársaság gazdaságának további fejlődését és erősödését, jóindulattal vizsgálta meg a magyar kormány hitel iránti kérését.

Az ezzel kapcsolatos tárgyalások után egyezményt írtak alá, amelynek értelmében a szovjet kormány 1957-ben 100 millió rubel összegű hitelt nyújt a Magyar NK-nak. Ebből a Szovjetunió 60 millió rubel értékben olyan árukat szállít Magyarországnak, amelyek különösen fontosak a magyar népgazdaság számára (kocsikat, ölmot, gyapotot, mügumit, stb.), 40 millió rubelt pedig szabad valutában kap meg a Magyar Népköztársaság.

Az évi 2 százalékos kamatra adott hitel törlesztése az 1960—1965. évek folyamán egyenlő évi részletekben a Szovjetunióknak szállítandó magyar árutermékekkel történik.

Olasz kommunista küldöttség utazott Jugoszláviába

ROMA. (Agerpres.) — TASZSZ. Az Olasz Kommunista Párt küldöttségét menesztett Jugoszláviába. A küldöttség, amelynek vezetője Luigi Longo, a párt helyettes főtitkára, október 5-én indult el Olaszországból.

60.000 japán fémipari munkás sztrájkba lépett

TOKIO. (Agerpres.) — Tokióból érkező hírek szerint Japánban egyre nagyobb arányokat ölt a sztrájkmozgalom. Az ország legnagyobb fémipari vállalatának munkásai tovább folytatták a sztrájkot.

A Kioto Cusin hírlapírókéséről arról számol be, hogy a nagy japán fémipari vállalat — a Fudzi Szejtecu, a Nihon Kókan, a Szumitomo Kincdzoku és a Kobe Szejko — 60 ezer munkása 48 óras sztrájkot kezdett s azt követeli, hogy a fizetéseket 2500 jennivel emeljék. A Javata Szejtecu vállalat munkásai elhatározták, hogy október 9-én sztrájkba lépnek.

Joszip Broz Tito nyilatkozata a Szovjetunióból való visszatérése alkalmából

BELGRAD. (Agerpres.)

A TANJUG hírlapírókéség közli, hogy Joszip Broz Tito, a Jugoszláv Szövetségi Népköztársaság elnöke, a Szovjetunióból való visszatérésekor utazásával kapcsolatban a következő nyilatkozatot adta a jugoszláv sajtó és rádió képviselőinek:

„N. Sz. Hruscsov elvtárs meghívására feleségemmel, valamint Ale-

xander Rankovics és Gyuro Pucár elvtársakkal ellátogatam a Szovjetunióba, a Krim-félszigetre. Az utazás kizárólag magánjellegű volt és időülési céljait szolgálta. A Krim-félszigeten feltáratásunkat, pihenésünket természetesen felhasználtuk arra, hogy megbeszéléseket folytassunk a két ország közötti kapcsolatok kérdésében.”

D. T. Sepilov megbeszélése Dulles-szel

NEW YORK. (Agerpres.) — A TASZSZ jelenti:

D. T. Sepilov, a Szovjetunió külügyminisztere október 5-én találkozott J. F. Dulles amerikai külügyminiszterrel, akivel hosszabb megbeszélést folytatott.

A Magyar Dolgozók Pártja és a Jugoszláv Kommunista Szövetsége képviselőinek találkozója

BUDAPEST. (Agerpres.) — Az MTI jelenti:

Budapesti nyilvánosságra hozták a következő hivatalos közleményt: A Magyar Dolgozók Pártjának Központi Vezetősége és a Jugoszláv Kommunista Szövetségének Központi Vezetősége levélváltás után

megegyezésre jutott abban, hogy a két párt képviselői október 15-én, Belgrádban találkoznak. A Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetősége részéről a megbeszélésen részt vesznek: Gerő Ernő, a küldöttség vezetője, Apró Antal, Hegedűs András, Kádár János és Kovács István.

Látogassuk a központi könyvtárat!

A rajoni központi könyvtár (Kulturpalota, telefon 10—15) és a gyermek, valamint ifjúsági könyvtár (Köztársaság utja 89) különböző nyelvű irodalmi, ideológiai, tudományos, technikai, stb. könyveket kölcsönöz az olvasóknak. Beíratkozás díjmentesen történik a személyazonossági igazolvány, iskolásoknak az is-

kolai igazolvány alapján. Az olvasóteremben naponta újságok, folyóiratok és a könyvtár dokumentációs anyagának kötetei tanulmányozhatók. A rajoni könyvtárat naponta 10—14 és 16—20 óra között látogathatják, vasárnap 10—13 óra között, az ifjúsági könyvtárat pedig naponta 10—13 és 16—19 óra között.

Kiállítás a Szolnoki Művésztelep festőinek alkotásaiból

Az aradi Kulturpalotában lévő Tartományi Múzeumban kiállítás nyílt a Szolnoki Művésztelep festőinek alkotásaiból. A kiállítás, az 1848

—49-es forradalmi múzeum, a régészeti osztály és a képtár megtekinthető vasárnap, kedden és pénteken 10—13 és 16—19 óra között.

Halina Czerny-Stefanska lengyel zongoraművész Aradon

Zenei életünk októberi műsorának egyik kiemelkedő eseménye a kiváló lengyel zongoraművész, Halina Czerny-Stefanska aradi vendégzereplése.

Az 1949-es varsói Chopin-versenyen első díjat nyert Állami díjas művésznek élenkelődéssel várt aradi zongoraestjének műsorát a zongoraindódom legjobbjainak műveiből állította össze:

Myslivecek: F-dúr szonáta, Scarlatti: D-dúr, C-dúr és A-dúr szonáta, Bach-Busoni Chaconne, Mozart C-dúr szonáta, Chopin A-dúr polonéz, Fisz-dúr noctürn és g-moll ballada, valamint az Esz-dúr keringő, Scriabine noctürn és Liszt XII. rapszódiaja.

A zongoraest színhelye a Kulturpalota nagyhangversenyterme, időpontja október 9-é, kedd este 8 óra. Jegyek előételben az AGES-nél.

Ma filmszínházainkban

Dózsa György október 16-ig: OTHELLO. Naponta 10 és 12 órakor matiné. Előadások: 3, 5, 7 és 9 órakor. Nicola Balcoscu október 12-ig: A 306-os UGYSOMO. Előadások: 3, 5, 7 és 9 órakor. Naponta 11 órakor matiné. Herbák János október 10-ig: A HEGYI TITKA. I. L. Caragiale

október 11-ig: RETTEGETT IVAN. Ifjúsági október 10-ig: Az 1905-ös EV. Solidaritatea október 7-ig: UJ PART FELE. Maxim Gorkij október 7-ig: BROVKIN. A KOZLEGNY. Ilie Pintilie (Gradiste) CFR október 7-ig: CSILLAGOS SZARNYAK. Előadások: 5 és 7 órakor.

Párhuzamosan a Szezi-csatorna államosítása után bekövetkezett helyzet jellemzőit, az elmúlt két évben egyre több helyet kaptak a rádió hírmagazetáiban és a sajtó hasábjain egyéb események is, amelyek együttesen foglalkoztatják a népeket.

Látszólag nincs összefüggés a Szezi-csatorna államosítása és Adenauer „európai egység”-terve, vagy az angol laburista párt 55. évi értekezlete között. A gondos szemlélő figyelmét nem kerüli el azonban, hogy a választások előtt népszerűsítésre törekvő laburisták elítélték az angol kormány Egyiptom-ellenes politikáját, a nyugatnémet kormány pedig ki akarta használni a bonyodalmakba keveredett Franciaország és Anglia nehéz helyzetét a két ország — ezúttal vértelen — meghódítására. A történekecsorrendjéltől eltérően, előbb a legközpontibb problémával, a Szezi-csatorna körüli vitával foglalkozunk. Ebből a szempontból a legjelentősebb esemény

az ENSZ Biztonsági Tanácsának ülése

Pénteken este kezdődött meg New Yorkban, az Egyesült Nemzetek Szervezetének székhelyén a Biztonsági Tanács ülésszéke, amelynek napirendjén egyrészt Anglia és Franciaország, másrészt Egyiptom panasza szerepel. Anglia és Franciaország sérelmesnek tartja, hogy Egyiptom kormánya érvényesítette az or-

szág szuverén jogát a területén áthaladó Szezi-csatorna felett.

Egyiptom viszont azt panaszkolja, hogy Anglia és Franciaország katonai erőszakkal fenyegetőznek, ezzel pedig az egyetemes békét veszélyeztetik.

Ha igazságot kereső szemmel tekintünk a két panaszra, kétségtelenül Egyiptomnak kell igazat adnunk, mert milyen joggal fenyegetheti idegen állam Egyiptomot azért, mert vitathatatlanul törvényes jogát érvényesíti?

Nem mindegyik fél keresi azonban az igazságot, sőt a gyarmatosító hatalmak egyenesen félnek ettől, a szertűnk felesleges fogalomtól és éppen ezért a Biztonsági Tanács üléséről — amelynek fontosságát két külügyminiszter jelenléte is alátámasztja — szenvedélyes vitákat várhatunk.

Nem kétséges viszont, hogy — mint arra a Biztonsági Tanács ülésére New Yorkba érkezett Sepilov szovjet külügyminiszter nyilatkozatában rámutatott — kölcsönös jóakaratú megállapodás a békés megengedési feltételei.

Ahelyett, hogy jóslatokba bocsátkozzunk a legközelebbi napok eseményeit illetően, nézzük meg, mi teszi indokolttá a békés megengedési lehetőségbe vetett bizalmunkat.

Nem egy alkalommal mutattunk rá arra, hogy ha a gyarmatosítók között ellentétet robbannak ki, abból csak a gyarmatosítás ellen harcolók hasznát lehet használni. Ilyen ellentétet kerülték most már nyilván felszínre J. F. Dulles amerikai külügyminiszter keddi sajtónyilatkozata kapcsán.

Dulles elismerte, hogy az Egyesült Államok, Franciaország és Anglia között nézeteltérések merültek fel a Szezi-csatorna államosítása kérdésében. Dulles e nézeteltérés okát „az USA-nak a gyarmatosítással szemben tanúsított magatartását” jelölte meg.

Mással, az Egyesült Államok, amely jelentős mértékben érdekelt a közkeletű olajmezők kihalásában, „gyarmatosítás ellenes” szíriénhangokkal akarja maga mellé állítani az arab népeket. Ugyanakkor persze, az angol-francia konkurrens és az arab népek közötti válság elmélyítésére törekszik.

Dulles sajtónyilatkozatának a gyarmatosításra utaló része egyöntetű felháborodást keltett mind az angol, mind a francia gyarmatosítók körében. Az angol sajtóban heves támadások láttak napvilágot Amerika külpolitikájával szemben. A legnagyobb példányszámban megjelenő angol lapok olyan jelzőkkel illetik Dulles állásfoglalását, hogy az „otromba melléfogás” kitétel az enyhébbek közé tartozik.

Szorosan a Biztonsági Tanács ülését megelőző eseményekhez tartozik, hogy most már formálisan is megalkult a „Szezi-csatorna használat országok szervezete.” A csatornát ténylegesen használatba hozták, az országban csupán tizenöt állam követelte a hozzájárulást a botcsinálta szervezett megalakításához. A szervezet természetesen csupán „plátói” jellegű, mert birtokon kívül lévén, semmilyen állítolagot „jogát” nem érvényesítheti, Egyiptom elleni nyílt erőszak nélkül. Az erőszakkal

való fenyegetőzés politikája Angliában nem vált be, amit az is bizonyít, hogy Selwyn Lloyd a Biztonsági Tanács első ülésnapján mondott beszédeben sietett elhárítani magától az erőszak „gondolatát.”

Nem így azonban Pineau francia külügyminiszter, aki a katonai felvonulás „eredményességéről” mondott harcias beszédet.

Dulles amerikai külügyminiszter ezúttal az angol-francia javaslat mellett foglalt állást, ezzel is igazolva kapkodó külpolitikájának bizonytalanságát. E bizonytalanság oka két síkú: 1. Amerika szeretné megkaparintani Anglia közepkeleti érdekeltségeit és 2. Fél a nyugateurópai országok egységétől. Az utóbbi lehetőségével szemben tanúsított aggodalom.

Adenauernek az „európai egységre” vonatkozó terve

adott okot.

Adenauer nyugatnémet kancellár és Guy Mollet francia miniszterelnök multheti tárgyalásairól kiadott közlemény hangzatosulja ugyanis, hogy Adenauer és Guy Mollet „kinyilvánították az európai építés folytatására irányuló törekvésüket”. Vagyis azt, hogy létrehozzák a nyugateurópai országok zárt csoportosulását. Kiemelték ugyanakkor Nagy-Britannia „aktív részvételének szükségességét” ebben a csoportban.

Ha tekintetbe vesszük, hogy Adenauer — Franciaországnak az Egyesült Államok „jóvólátából” elvesztett nagyhatalmi helyzetére való tekintettel — olyan új nagyhatalmat akar nyugateurópai országokból kovácsolni, amely nemcsak a Szovjetunió elleni támadás célját szolgálja, hanem egyben biztosíthatná Adenauernek, hogy nagyhatalmi helyzetből tárgyal-

hasson az Egyesült Államokkal, — érthető Dulles jeltelme.

Amerikára nézve valóságos csapást jelentene a nyugateurópai országok közötti vámunio, ez kizárólag az amerikai árut az európai piacokról. A nyugat-német teru azonban minden bizonynal csak teru marad, mert a Biztonságban sürin elhangzó nyilatkozatok azt tanúsítják, hogy nehéz lenne a francia tömegek hozzájárulását megnyerni olyan zenekei létesítéshez, amelyben Nyugat-Németország lenne a primás.

McMillan, Anglia pénzügyminisztere egy nyilatkozata alkalmával diplomatikusan nyitva hagyta az ajtót a csatlakozás tekintetében. Noha a Brit Nemzetközösség tagállamait sietett megnyugtanni, hogy a Commonwealth-on belül szó sem lehet a vámkedvezmények megszüntetéséről, még sem utasította el az unióhoz való csatlakozás gondolatát. Nem csodálunk feltételezésünkben, hogy ezzel Amerikát a Szezi-csatorna kérdésében való „jobb belátásra” akarta kényszeríteni.

Itt kell keresnünk az összefüggést Dullesnek az angol-francia javaslat iránt a Biztonsági Tanács ülésén történt hirtelen engedékenység és az Adenauer-terv között. Ezek szerint Adenauer „egységre” buzdító javaslatával akaratlannal is az angol-francia álláspont malmára hajította a vizet Dulles támogatásának elnyerése szempontjából.

Lloyd külügyminiszter, a Biztonsági Tanács ülésén elhangzott mérsékeltbb felszólalásának okait kutatva, jeleletet kapunk

a laburista párt 55. évi-értekezlete

anyagából is. Blackpool-ban tartotta meg hat és fél millió párttag képviseletében 1034 küldött a laburista párt 55. évi-érte-

kezletét. Az értekezlet a legközelebbi választási előkészületei jegyében folyt le és általában a választótömegek előtti népszerűséget kereste. A kormányon ugyanis Angliában két párt váltja egymást és a választások döntik el, hogy a konzervatívok és a laburisták közül ki alakítja majd meg „őfelsége kormányát” és melyik pártnak kell megelégednie „őfelsége el-lenzékének” szerepével.

Jóllehet, nagyvonalakban kevés az eltérés Gaitskell és Eden politikája között, mégis a tagok túlnyomó többségének nyomására, a laburista párt parlamenti csoportja kénytelen volt eltiltni az angol kormány „erőpolitikáját” a szezi kérdésben. Ez a tény azt bizonyítja, hogy aki Angliában népszerűségeiért törekszik, annak a békés megengedési óhaját kell hirdetnie a nemzetközi kérdésekben, jelen esetben a Szezi-csatorna államosítása ügyében. A küldöttek többségének állásfoglalása késztette Gaitskell, a párt vezetőjét, hogy „bár nem mindenben ért egyet, az egyiptomi kormány lépéseivel, még sem látja indokoltnak, hogy erőszakot alkalmazzanak Egyiptommal szemben.”

A javaslatot, amely eltilti a „kormány ajánlatos politikáját a szezi válságban” és amely követeli, hogy „az ENSZ alapokmányának szellemében a szezi kérdés békés rendezésére kell törekedni”, egyetlen szavazat ellenében valamennyi szervezet közül dőtte megszavazta.

Mindezek olyan tényezők, amelyek végső fokozatig megerősítik bizalmunkat a válság békés rendezésében és abban, hogy széleskörű értekezlet eredményeképpen megoldják a szezi kérdést úgy, hogy szem előtt tartják Egyiptom szuverénitását és minden ország számára kivetel nélkül biztosítják a csatornán való szabad közlekedés jogát.

Bakács Béla